

Review Paper

Effects of Bibliotherapy on Individuals With Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review

Faraz Tayyar-Iravanlou¹ , Hedyeh Sotoodeh² , Mahsa Nouri³ , Nahid Naseri⁴ , Fatemeh Alsadat Rahnamaei⁵ , Fatemeh Abdi⁶

Citation Tayyar-Iravanlou F, Sotoode H, Nour M, Naseri N, Alsadat Rahnamaei F, Abdi F. [Effects of Bibliotherapy on Individuals With Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review (Persian)]. Iran Journal of Nursing. 2024; 37(147):2-21. <https://doi.org/10.32598/ijn.37.147.3403.1>

doi <https://doi.org/10.32598/ijn.37.147.3403.1>

Received: 11 Jun 2024

Accepted: 20 Apr 2024

Available Online: 01 May 2024

ABSTRACT

Background & Aims The prevalence of autism spectrum disorder (ASD) has increased in recent decades. Bibliotherapy has been shown to be effective in addressing the challenges faced by individuals with ASD. This study aims to review the effects of different bibliotherapy methods (such as poetry therapy, book therapy, and story therapy) on the common problems of ASD patients.

Materials & Methods This is a systematic review. The search was performed on Web of Science, PubMed, Scopus, ProQuest, Google Scholar, SID, and MagIran databases for related studies published until May 31, 2024, according to the PRISMA guidelines and using the MeSH terms. The quality of studies was assessed using the mixed methods appraisal tool (MMAT). Finally, 31 eligible studies were included in the present systematic review.

Results The participants were people with ASD aged 3-30 or their caregivers. The bibliotherapy approaches were effective in improving speech and language skills, social activities, social development, interaction with others, social participation, positive social behaviors, comprehension and concentration, verbal and long-term engagement in children, and reducing inappropriate behaviors and mental distress.

Conclusion Due to the ease and availability of bibliotherapy methods, it is helpful to employ these interventions in hospitals, care centers, and educational institutions for individuals with ASD with the participation of their teachers, parents, or caregivers, to improve their skills and reduce their cognitive, social, behavioral, and verbal challenges.

Keywords:

Autism spectrum disorder, Bibliotherapy, Storytelling, Poetry therapy, Shared book reading

1. Department of Psychiatric Nursing, School of Nursing and Midwifery, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran.
2. Student Research Committee, Urmia University of Medical Science, Urmia, Iran.
3. Department of Medical-Surgical, School of Nursing and Midwifery, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran.
4. Department of Pediatric Nursing, School of Nursing and Midwifery, Joundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.
5. Reproductive Health Research Center, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran.
6. Nursing and Midwifery Care Research Center, Health Management Research Institute, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

* Corresponding Author:

Fatemeh Abdi, Assistant Professor.

Address: Nursing and Midwifery Care Research Center, Health Management Research Institute, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Tel: +98 (21) 43651116

E-Mail: abdi.fh@iums.ac.ir

Copyright © 2024 The Author(s); This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction

Autism spectrum disorder (ASD) is a neurodevelopmental disorder that can affect individuals' social interactions, communication abilities, learning, and behavior. There has been a rise in the incidence of ASD in the past few decades. This disorder significantly impairs an individual's capacity to engage in social and educational activities. It creates difficulties in perceiving the perspectives of others, delays learning, and causes language impairment. Prompt and efficient intervention can be effective in improving their social interactions and overall quality of life. Bibliotherapy has a beneficial impact on reducing the challenges faced by individuals with ASD. It is a therapeutic approach that includes reading selected books or storytelling to help the person perceive and solve emotional and mental problems. Furthermore, this approach relies on modifying individuals' behavior and mindset to induce alterations in the reader's attitude or conduct through reading to manage adverse emotions and enhance overall life performance, thus increasing problem-solving abilities and, consequently, resourcefulness.

Furthermore, it is an evidence-based technique and does not involve the use of medication. It employs cognitive and behavioral strategies to enhance initiative, social skills, and problem-solving abilities. It also guides the thinking process and helps individuals gain a deeper understanding of the actual challenges they face in their lives. Additionally, it enhances the cognitive skills of individuals with ASD, enabling them to effectively address challenges in their lives, alleviate stress, alter behaviors, regulate emotions, enhance engagement and productivity, improve social interactions, and expedite their communication. This systematic review study aims to investigate various forms of bibliotherapy (such as poetry therapy, book therapy, and story therapy) for addressing the disorders of individuals with ASD.

Methods

In this systematic review study, a search was first conducted in [Web of Science](#), [PubMed](#), [Scopus](#), [ProQuest](#), [Google Scholar](#), [SID](#), and [MagIran](#) databases on related studies published until May 31, 2024, according to the [PRISMA](#) guidelines and using the [MeSH](#) terms Autism, Autism Spectrum Disorder, Asperger Syndrome, Book Therapy, Bibliotherapy, Narrative Therapy, storytelling, Poetry Treatment, Poetry Book, Poetry, and Poem, by employing the Boolean operators (AND, OR).

The research question was formulated based on the PICOS framework. The population (P) included individuals of different ages, sexes, and educational groups with ASD. The intervention (I) involved bibliotherapy methods such as book therapy, storytelling, and poetry therapy. The comparison (C) included individuals with ASD and typically developing peers. The outcomes (O) included improvements in behavioral problems, cognitive behaviors, thinking skills, attention, storytelling abilities, social abilities, speech and writing skills, and communication. The study design (S) included mixed-method, descriptive, qualitative, and interventional studies on bibliotherapy for individuals with ASD.

The quality of studies was evaluated using the mixed methods appraisal tool (MMAT). The studies with scores >50% were deemed high quality. Ultimately, the relevant data were extracted from the eligible studies, including the first author's name, year of publication, study area, study design, sample size, gender of samples, the age range of samples, type and method of intervention, instruments, and primary outcome.

Results

The initial search yielded 403 relevant articles. After removing 126 duplicates, the titles and abstracts of the remaining articles were examined. During the screening process, 185 studies did not meet the inclusion criteria and one study was excluded due to lack of access to the full text. Finally, 31 eligible studies were included in the systematic review.

The participants included people with ASD aged 3-30 or their caregivers. The studies were conducted in 10 different countries, including the United States of America (n=14), Iran (n=5), England (n=2), Australia (n=3), Switzerland (n=1), South Korea (n=1), China (n=2), Malaysia (n=1), Thailand (n=1), and Italy (n=1). Among the studies, there were 8 studies related to book therapy, one study related to poetry reading, 11 studies related to storytelling, two studies related to reading books, 6 studies related to shared book reading, one study related to illustrated storytelling, one study related to narrative therapy, and one study related to dialogue reading.

The therapeutic approaches in individuals with ASD had various outcomes, including enhancing speech and language abilities, improving social activities and development, facilitating better interaction with others, promoting increased social participation, identifying specific social skills, fostering positive social behaviors while reducing negative behaviors, enhancing comprehension and con-

centration through accurate storytelling, reducing inappropriate behaviors and psychological distress, increasing verbal long-term engagement of children. Overall, there were significant improvements in the social, motor, verbal, and behavioral skills of participants.

Conclusion

The bibliotherapy includes simple and accessible methods for individuals with ASD. Caregivers can easily administer these interventions to enhance the function of these individuals. Bibliotherapy interventions can improve their performance in different areas. Thus, it is recommended that these interventions be used in hospitals, care centers, or educational institutions for individuals with ASD, with the participation of their teachers, parents, or caregivers, to help reduce their social, cognitive, behavioral, and verbal problems.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles were considered in this study. Since no experiments were conducted on human or animal samples, no ethical code was obtained.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Authors' contributions

Conceptualization and methodology: Fatemeh Abdi and Faraz Tayyar-Iravanlou; literature review and data extraction: Hedyeh Sotoodeh, Mahsa Nouri, Nahid Naseri; data analysis: Faraz Tayyar-Iravanlou, Fatemeh Alsadat Rahnamaei, Fatemeh Abdi; supervision, editing & review: Fatemeh Abdi.

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors would like to thank the Nursing and Midwifery Care Research Center of [Iran University of Medical Sciences](#).

مقاله مروری

تأثیر مداخلات مبتنی بر کتاب در افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم: مرور نظام‌مند

فراز طیار ایروانلو^۱، هدیه ستوده^۲، مهسا نوری^۳، ناهید نصری^۴، فاطمه السادات رهنمایی^۵، فاطمه عبدی^۶

Use your device to scan and read the article online

Citation Tayyar-Iravanlou F, Sotoode H, Nour M, Naseri N, Alsadat Rahnamaei F, Abdi F. [Effects of Bibliotherapy on Individuals With Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review (Persian)]. Iran Journal of Nursing. 2024; 37(147):2-21. <https://doi.org/10.32598/ijn.37.147.3403.1>

doi <https://doi.org/10.32598/ijn.37.147.3403.1>

چکیده

زمینه و هدف: شیوع اوتیسم در دهه‌های اخیر افزایش یافته است. مداخلات کتاب‌درمانی در بهبود مشکلات مبتلایان به اوتیسم تأثیر دارند. هدف این مطالعه مرور نظام‌مند، بررسی روش‌های مختلف مبتنی بر کتاب، شامل شعردرمانی، کتاب‌درمانی و قصه‌درمانی در بهبود مشکلات رایج افراد مبتلا به اوتیسم می‌باشد.

روش بررسی: مرور نظام‌مند در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر شامل وب‌آوساینس، پابمد، اسکوپوس، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پرکوئست و مگیران با موتور جست‌وجوی گوگل اسکالر تا ۳۱ ماه می سال ۲۰۲۴ براساس دستورالعمل پریزما و با استفاده از سرفصل‌های موضوعی پزشکی مش انجام شد. کیفیت مطالعات با استفاده از ابزار روش‌های ترکیبی (MMAT) انجام شد.

یافته‌ها: نهایتاً ۳۱ مطالعه واجد شرایط وارد مطالعه مرور نظام‌مند حاضر شد. در این مطالعات افراد مبتلا به اوتیسم (سنین ۳ تا ۳۰ سال) یا مراقبین آن‌ها بررسی شدند. کارکردهای این رویکردهای درمانی در افراد مبتلا به اوتیسم در حیطه‌های بهبود مهارت‌های گفتاری، زبانی و عملکرد بهتر در گفتار، بهبود فعالیت‌های اجتماعی، توسعه اجتماعی، تعامل بهتر با اطرافیان، افزایش مشارکت اجتماعی، یافتن مهارت‌های اجتماعی خاص، افزایش رفتارهای اجتماعی مثبت و کاهش رفتارهای اجتماعی منفی، درک بهتر مطالب و بهبود تمرکز در اثر دقت در داستان‌گویی، کاهش رفتارهای نامناسب، کاهش پریشانی روانی، افزایش میزان مشارکت کلامی و درگیری طولانی‌مدت کودک بود.

نتیجه‌گیری: به دلیل آسان بودن و در دسترس بودن مداخلات مبتنی بر کتاب، بهتر است با کمک معلمان، والدین و مراقبین کودکان مبتلا به طیف اوتیسم از این مداخلات به منظور ارتقای عملکرد، مهارت و بهبود مشکلات شناختی، اجتماعی، رفتاری و کلامی آن‌ها در بیمارستان‌ها و مراکز مراقبت و تربیت بیماران استفاده شود.

تاریخ دریافت: ۲۲ خرداد ۱۴۰۳
تاریخ پذیرش: ۰۱ اردیبهشت ۱۴۰۳
تاریخ انتشار: ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۳

کلیدواژه‌ها:

اختلال طیف اوتیسم، داستان‌گویی، کتاب‌درمانی، شعردرمانی، کتاب‌خوانی مشترک

۱. گروه روان پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران.
۲. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران.
۳. گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان، ایران.
۴. گروه کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور، اهواز، ایران.
۵. مرکز تحقیقات بهداشت باروری، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران.
۶. مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری و مامایی، پژوهشکده مدیریت سلامت، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

* نویسنده مسئول:

دکتر فاطمه عبدی

نشانی: تهران، دانشگاه علوم پزشکی ایران، پژوهشکده مدیریت سلامت، مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری و مامایی.

تلفن: ۴۳۶۵۱۱۱۶ (۲۱) +۹۸

رایانامه: abdi.fh@iums.ac.ir

Copyright © 2024 The Author(s);

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه

سبب کمک به درک موقعیت تجربه شده می شود [۱۸]. به علاوه براساس تغییر در رفتار و نگرش افراد استوار است [۱۹]؛ هدف آن ایجاد تغییراتی در نگرش یا رفتار خواننده از طریق خواندن برای کنترل احساسات منفی و بهبود عملکرد در زندگی است تا مهارت‌های حل مسئله و بدین ترتیب قابلیت تدبیر او را افزایش دهد [۲۰] و همچنین یک تکنیک مبتنی بر شواهد و مداخله‌های غیردارویی و فعال است که از روش‌های شناختی و رفتاری بهره می برد و سبب بهبود ابتکار، مهارت‌های اجتماعی و حل مسئله و هدایت فرایند تفکر می شود و افراد را با مشکلات واقعی دنیای خود آشنا می سازد [۲۱].

داستان‌سرایی در فرهنگ‌های مختلف دیده می شود و در واقع یک هنر روانشناسی باستانی است. داستان‌سرایی عبارت است از انتقال مبتکرانه وقایع در قالب کلمات، اصوات و تصاویر [۲۲] و به معنای ارائه یک داستان از طریق رسانه‌های متعدد نیز می باشد. در تعریف «برونر» داستان توانایی فکر کردن، ارتباط برقرار کردن و به اشتراک گذاشتن تجربه‌ها به عنوان یک رویکرد برای تنظیم و بازسازی آن‌ها است [۲۳]. قصه‌درمانی یک روش درمانی کوتاه‌مدت، کارا، مؤثر و مقرون‌به‌صرفه است که در زمینه‌های بالینی متعدد مثل اختلالات اشتها، اختلالات استرس، ناتوانی‌های یادگیری، مشکلات ارتباطی و مشکلات رفتاری مثل عصبانیت، فریاد زدن و گریه کردن استفاده شده است [۲۴]. این مداخله در کودکان مفید می باشد و به بهبود ارتباطات و رفتارهای نادرست آن‌ها کمک می کند. انسان‌ها در جهت درک افکار و تجربیات و تعاملات با محیط و یکدیگر از داستان‌ها و قصه‌گویی کمک می گیرند تا عقاید، هویت و ارزش‌هایشان را بسازند [۲۵]. قصه‌درمانی موجب رفع تنش‌ها، بهبود توانایی برای حل مشکلات زندگی، کاهش استرس، اصلاح رفتار، کنترل هیجانات، افزایش مشارکت و فعالیت، بهبود تعاملات اجتماعی و تسریع برقراری ارتباط می شود [۲۶].

در شعردرمانی از شعر و مهارت‌های زبانی برای رسیدن به اهداف درمانی و رشد شخصی استفاده می شود که تأثیرات متفاوت جسمی و ذهنی بر زندگی اجتماعی، احساسات و مسائل شناختی و افسردگی نیز دارد [۲۷]. شعردرمانی با تحریک احساسات و ایجاد تمرکز موجب تأثیرات درمانی مناسب می شود. این روش مقرون‌به‌صرفه بوده و در کمترین زمان با بیشترین نتیجه همراه است [۲۸]. مطالعات متعدد نشان داده‌اند استفاده از شعر، داستان و سایر انواع متون، اثرات درمانی در بهبود تعاملات اجتماعی، خودمراقبتی، روابط بین فردی و افزایش واقعیت‌سنجی اعمال کرده است [۲۹]. تاکنون مطالعه مرور نظام‌مندی که تأثیر روش‌های مختلف مبتنی بر کتاب بر افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم را نشان دهد، صورت نگرفته است. بنابراین در راستای گردآوری مطالعات انجام‌شده مبتنی بر کتاب‌درمانی، مطالعه مرور

اختلال طیف اوتیسم یک اختلال عصبی تکاملی است که بر نحوه تعامل افراد با دیگران، برقراری ارتباط، یادگیری و رفتار تأثیر بسیاری دارد. از این تعریف برای نشان دادن افراد با ترکیبی خاص از اختلالات در ارتباطات اجتماعی و رفتارهای تکرارشونده و کلیشه‌ای استفاده می شود [۱]. طبق آمار جدید شیوع جهانی اوتیسم در مطالعه‌ای ۰/۰۱ [۲] و در مطالعه‌ای دیگر ۰/۷۲ ذکر شده است [۳]. در دهه‌های اخیر این میزان افزایش یافته است؛ به طوری که میزان آن در آسیا، اروپا و آمریکای شمالی ۵ درصد گزارش شده است [۴]. اختلالات طیف اوتیسم قبل از ۳۶ ماهگی و معمولاً در ۳ سالگی، درست زمانی که حساسیت زیاد در حس‌های مختلف ظهور می یابد، پدیدار می شود. پسران ۴ تا ۵ برابر بیشتر از دختران احتمال ابتلا به اوتیسم دارند [۵]. شیوع بیماری اوتیسم در سنین ۶ تا ۱۲ سال بیشتر می باشد [۳]. علائم اوتیسم با گذشت زمان و فردی به فرد دیگر متفاوت است [۶].

علائم اوتیسم شامل رفتارهای کلیشه‌ای و غیرطبیعی، محدود بودن علایق و فعالیت‌ها و تأخیر عملکرد می باشد [۷]. این مشکلات بر توانایی فرد در مشارکت در زندگی خانوادگی و اجتماعی و دسترسی به فرصت‌های تحصیلی اثر منفی می گذارد. همچنین سبب ایجاد چالش در درک دیدگاه‌های دیگران، تأخیر در یادگیری [۸] و تأخیر در توسعه گفتار و به طور کلی نقص عملی زبان می شود [۹]. ناتوانی در تنظیم و درک هیجانات از جمله چالش‌هایی هستند که باعث بروز مشکلات رفتاری مختلف در کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم می شود [۱۰].

مربیان، پزشکان و والدین کودکان مبتلا به اوتیسم باید راه‌های مؤثری برای بهبود توانایی‌های شناختی، اجتماعی و حرکتی این کودکان پیدا کنند [۱۱]. درمان اختلال طیف اوتیسم شامل مداخلات دارویی و غیردارویی می باشد. روش‌های روان‌درمانی مثل هنردرمانی، نقاشی، موسیقی، تئاتر، قصه‌گویی، عکاسی، مجسمه‌سازی و شعر بر افراد مبتلا به اوتیسم تأثیر دارند [۱۲]. مداخلات بر پایه کتاب شامل کتاب‌درمانی، داستان‌سرایی یا قصه‌گویی و شعردرمانی می باشد [۱۳]. در این فرایند از کتاب‌ها و ادبیات برای تسهیل ابراز احساسات و مهارت‌های سازگاری جهت درمان استفاده می شود [۱۴].

کتاب‌درمانی مداخله‌ای است که در زمینه‌های متفاوت بالینی و تحصیلی برای اهداف زیادی استفاده شده است [۱۵]. کتاب‌درمانی، خواندن هدایت‌شده مطالب مکتوب در جهت درک یا حل مشکلات مربوط به نیازهای درمانی فرد است [۱۶] که با روشنگری و تقویت بینش فرد می تواند عنصر مفیدی در زمینه بالینی برای پیشروی در شیوه‌های درمانی باشد [۱۷]. این رویکرد با استفاده از کتاب‌های موضوعی طرح‌ریزی می شود و به کودکان در غلبه بر تغییرات و مشکلات احساسی و ذهنی کمک می کند و

جدول ۱. راهبرد جست‌وجو

عبارت جست‌وجو فارسی	عبارت جست‌وجو انگلیسی	شناسه
«اختلال طیف اوتیسم» یا «اوتیسم» یا «اختلال اوتیسم» یا «سندرم اوتیسم» یا «سندرم اسپرگر»	"Autism"[title/abstract] OR, "Autism Spectrum Disorder"[title/abstract] OR, "Autistic Spectrum Disorder"[title/abstract] OR, "Autistic Spectrum Disorders"[title/abstract] OR, "Disorder, Autistic Spectrum"[title/abstract] OR, "Autism Spectrum Disorders"[title/abstract] OR, "Asperger Syndrome"[title/abstract]	#۱
«کتاب‌درمانی» یا «کتاب‌سنجی» یا «کتاب‌مصور» یا «همخوانی مشترک»	"Book Therapy"[title/abstract] OR, "Bibliotherapy"[title/abstract] OR, "picture book"[title/abstract] OR, "Shared book reading"[title/abstract]	#۲
«داستان‌سرایی» یا «روایت‌درمانی» یا «روایت» یا «کتاب‌داستان»	"Narrative Therapy"[title/abstract] OR, "Storytelling"[title/abstract] "Story book" [title/abstract]	#۳
«شعر‌درمانی» یا «کتاب‌شعر» یا «شعر»	"Poetry Treatment"[title/abstract] OR, "Poetry Book"[title/abstract] OR, "Poetry"[title/abstract] OR, "Poem"[title/abstract]	#۴
(#۱ AND #۲), (#۱ AND #۳), (#۱ AND #۴), (#۱ AND #۲ AND #۳ AND #۴)		#۵

نشریه پرستاری ایران

موضوعی پزشکی **مش ۱** شناسایی شدند و سپس با استفاده از عملگرهای بولین OR و AND ترکیب شدند (جدول شماره ۱).

روند انتخاب مطالعات

جست‌وجو در مطالعات منطبق با اهداف مطالعه به کمک روش گلوله برفی انجام شد. این روش در راستای کاهش تعداد داده‌های از دست‌رفته و افزایش حساسیت مطالعه استفاده می‌شود. در این روش پیگیری لیست مرجع و یافتن مطالعات مرتبط با هریک از مطالعات مرجع صورت می‌گیرد. همچنین در صورتی که به متن کامل مطالعات امکان دستیابی نبود، به نویسندگان مطالعه ایمیل زده شد. برای مدیریت مقالات به‌دست‌آمده نیز از نرم‌افزار مدیریت منابع اندنوت^{۱۱} استفاده شد. فرآیند جست‌وجو توسط دو محقق به‌صورت مجزا انجام و موارد تکراری حاصل از جست‌وجوی آن‌ها حذف شد. پس از حذف مقالات تکراری، عناوین و چکیده‌ها نیز بررسی و غربالگری شد و متن کامل مقالات واجد شرایط منتخب برای تعیین ورود به مطالعه حاضر بررسی شدند. در صورت وجود هرگونه تناقض در روند انتخاب مطالعات، از نظر نویسنده سوم کمک گرفته شد (تصویر شماره ۱).

معیارهای ورود به مطالعه

مطالعات اصیل دارای متن کامل (بدون محدودیت زمانی و زبانی) که منطبق با اهداف مطالعه حاضر بودند، و زمان انتشار

- 10. MeSH
- 11. Endnote

نظام‌مند حاضر با هدف بررسی روش‌های مختلف مبتنی بر کتاب، شامل شعر‌درمانی، کتاب‌درمانی و قصه‌درمانی بر بهبود مشکلات رایج افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم انجام شد.

روش بررسی

این مطالعه براساس دستورالعمل‌های موارد گزارش‌گری ترجیحی برای بررسی‌های نظام‌مند و فراتحلیل (پریزما^۲) ترسیم شده است [۲۷]. پنج مرحله انجام‌شده شامل جست‌وجوی نظام‌مند متون، سازماندهی اسناد برای بررسی مقالات، خلاصه‌سازی و ارزیابی کیفیت هر مطالعه تجربی، ترکیب داده‌ها و نوشتن گزارش می‌باشد.

راهبرد جست‌وجو

مرور نظام‌مند حاضر با جست‌وجو در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر شامل وب‌آوساینس^۳، پایمد^۴، اسکوپوس^۵، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی^۶، پرکوئست^۷ و مگیران^۸ و با موتور جست‌وجوی گوگل اسکالر^۹ انجام شد. عبارات و کلیدواژه‌های موردنیاز برای جست‌وجو از مطالعات اولیه استخراج و یا با استفاده از سرفصل‌های

- 2. PRISMA
- 3. Web of Science
- 4. PubMed
- 5. Scopus
- 6. Scientific Information Database (SID)
- 7. ProQuest
- 8. Magiran
- 9. Google Scholar

نشریه پرستاری ایران

تصویر ۱. نمودار روند جست‌وجو و انتخاب مطالعات

رفتارهای شناختی، مهارت‌های تفکر، توجه، توانایی‌های روایت‌سرایی، توانایی‌های اجتماعی، مهارت‌های گفتاری و نوشتاری و برقراری ارتباط.

(Study): S: مطالعات با روش تحقیق ترکیبی، توصیفی، کیفی و مداخله‌ای.

استخراج داده‌ها

پس از غربالگری و بررسی کیفیت مطالعات منتخب، داده‌ها در فرم‌های از پیش طراحی شده شامل اطلاعات نام نویسنده اول، سال، مکان، نوع مطالعه، حجم نمونه، جنسیت، سن، نوع مداخله و فرآیند آن، گروه کنترل، ابزار سنجش و نتیجه اصلی استخراج و ثبت شد (جدول شماره ۲).

آن‌ها تا ۳۱ ماه می سال ۲۰۲۴ بود، وارد این مطالعه شدند. معیارهای خروج عبارت‌اند از: نامه به سردبیر، گزارش موردی، مطالعات مروری، مطالعاتی با داده‌های نامتناقض، عدم دسترسی به متن کامل مطالعات، مطالعاتی که طبق چک‌لیست کاکرین از کیفیت مناسب برخوردار نبودند.

سؤال پژوهش حاضر براساس PICOS به شرح ذیل طراحی شد:
 P (Population): افراد از همه طیف‌های سنی، جنسی و وضعیت تحصیلی که دارای اختلال طیف اوتیسم بودند.

I (Intervention): مداخلات مبتنی بر کتاب شامل کتاب‌درمانی، داستان‌گویی، داستان مصورگویی، داستان اجتماعی گویی، روایت‌درمانی، دیالوگ‌خوانی و شعردرمانی.

C (Comparison): بدون گروه کنترل یا کودکان با رشد و تکامل طبیعی.

O (Outcome): بررسی میزان بهبودی در مسائل رفتاری،

جدول ۲. ویژگی‌های مطالعات وارد شده در مرور نظام‌مند در ارتباط با مداخلات مبتنی بر کتاب در افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم

نویسنده سال چاپ	کشور	نوع مطالعه	حجم نمونه	جنسیت	سن (سال)	نوع مداخله	گروه کنترل	گروه مداخله	ابزار سنجش	نتایج
نصیری و همکاران ۱۳۹۵ [۵]	ایران	نیمه تجربی	۲۴	مرد	۷-۱۲	داستان گوئی	۱۲ کودک مبتلا به اوتیسم بدون دریافت مداخله	۱۲۰ جلسه ۳۰ دقیقه‌ای به مدت ۵ ماه (۵ قصه در این پژوهش ساخته شد و هر قصه ۲۴ جلسه آموزش داده شد)	مقیاس الگوریتم رفتار فعلی ADI-R ۲۷	افزایش تاملات اجتماعی کودکان مبتلا به اوتیسم
تسی و همکاران ۱۳۹۶ [۶]	ایالات متحده آمریکا	کیفی	۱۱	مرد/زن ۴	۱۸-۲۳	داستان مصور گوئی	بدون کنترل	بررسی تجربیات جوانان از بزرگ شدن را توسط عکس صدا ۲۲ در ۳ گروه: بحث‌های عکس، مصاحبه انفرادی عکس و نمایشگاه عکس	محقق ساخته	تناسب این روش برای کمک به بزرگسالان جوان برای شناسایی و بیان نقاط قوت خود - تصاویر و داستان‌های خودساخته یک شکل خلاقانه و مؤثر ارتباط برای بزرگسالان جوان مبتلا به اوتیسم است.
کیم و همکاران ۱۳۹۶ [۸]	ایالات متحده آمریکا	تک گروهه قبل و بعد از مداخله	۳	مرد	۶-۸	داستان گوئی	بدون کنترل	استفاده از یک کتاب داستان روایی سطح پایه و درک مطلب و سپس اندازه‌گیری درگیری تکلیف خواندن	برنامه مشاهده تشخیصی اوتیسم و ویرایش دوم (ADOS-2)	وقوع بهبودهایی در درک مطلب و شبیه به تعامل بهتر با تکلیف
چوچنیکو و همکاران ۱۳۹۸ [۹]	ایتالیا	کارآزمایی بالینی افرام معمولی=۲۵ کل=۵۰ اوتیسم=۲۵		کریشنه	۷-۷	داستان گوئی	کودک مبتلا به اوتیسم بدون دریافت مداخله	نمونه‌های زبان در طول این کارها: روایت یک داستان از یک کار کتاب و شرح یک کار تصویری تولید و سپس با هم مقایسه شدند.	مدل مقوله زبانی	تجزیه و تحلیل انتزاعی زبان ابزار مفیدی برای ارزیابی کمی و کاملاً خودکار توانایی‌های زبانی در میان کودکان مبتلا به اوتیسم
شعبانی میناباد و همکاران ۱۳۹۸ [۱۲]	ایران	نیمه تجربی	۳۰	کریشنه	۱۰-۱۲	شمرخوبی	۱۵ کودک مبتلا به اوتیسم بدون دریافت مداخله	۱۶ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای به صورت ۲ بار در هفته	آزمون رشد زبان و مقیاس بلوغ اجتماعی وایلند (VSMS)	افزایش فعالیت‌های اجتماعی و مهارت‌های زبانی در کودکان مبتلا به اوتیسم
بورسه و همکاران ۱۳۹۷ [۲۲]	ایالات متحده آمریکا	توصیفی مقطعی	۱۰۲	مرد/اوتیسم=۳۱/مرد معمولی=۳۱/زن اوتیسم=۳۱/زن معمولی=۳۱	۷-۱۵	داستان گوئی	کودکان با رشد و تکامل طبیعی	بچه‌ها داستانی از توالی تصاویر گفتند و بسامدهای کلمات (اسم‌ها و واژه‌های فرآیندشناختی) با هم مقایسه شدند	برنامه مشاهده تشخیصی اوتیسم ۲- ویرایش دوم (ADOS-2)، پرسش‌نامه ارتباطات اجتماعی (SCQ)، مقیاس پاسخگویی اجتماعی (SRS-2)، مقیاس توانایی افتراقی - ویرایش دوم مقیاس هوش و شلر برای کودکان ۱۷- ویرایش پنجم (WISC-V).	- روایت‌های دختران مبتلا به اوتیسم با روایت‌های پسران مبتلا به اوتیسم در حوزه واژه‌های فرآیند شناختی متفاوت است. - پسران مبتلا به اوتیسم از کلمات فرآیندشناختی کمتری استفاده می‌کنند

نویسنده سال چاپ	کشور	نوع مطالعه	حجم نمونه	جنسیت	سن (سال)	نوع مداخله	گروه کنترل	گروه مداخله	ابزار سنجش	نتایج
دیلون و همکاران ۱۳۹۰ [۲۳]	انگلیس	روش تحقیقی ترکیبی	کل = ۲۰ اوتیسم = ۱۰ افرادمعمولی = ۱۰	مرد = ۱ زن = ۱۹	۹-۷	داستان گوئی	۱۰ کودک با رشد و تکامل طبیعی	استفاده از نرم افزار زیر در کامپیوتر: Story through The Bubble Dialogue تمام جلسات زمانی به پایان رسید که بچه‌ها دیگر هیچ مشارکتی نداشتند تعداد جلسات مشخص نشده است.	نرم افزار Bubble Dialogue	درگیر شدن با تکلیف در کودکان اوتیسم مانند کودکان معمولی بود. داستان سرایی تخیلی با واسطه رایانه برای درک شایستگی و درک کار استفاده می‌شود.
اسکتون و همکاران ۱۳۹۲ [۲۴]	ایالات متحده آمریکا	تک گروه قبل و بعد از مداخله	۳	مرد	۱۱-۸	داستان گوئی	بلون کنترل	یک طرح پایه چندگانه برای بررسی اثربخشی داستان‌های اجتماعی برای افزایش تعاملات اجتماعی مناسب	محقق ساخته	افزایش در تعاملات اجتماعی برای ۲ نفر از شرکت کنندگان
کاشین و همکاران ۱۳۹۱ [۲۵]	استرالیا	کارآزمایی بالینی	۱۰	دکتر شده	۱۰-۶	روایت‌گویی	کنترل داخلی	۵ جلسه روایت درمانی هر ۲ هفته به مدت ۱۰ هفته	پرسش نامه نقاط قوت و دشواری رتبه‌بندی شده توسط والدین، مقیاس پریشانی روانی کسلر-۱۰ (K-10)، مقیاس ناامیدی، یک نشانگر زیستی استرس، نسبت کورتیزول بزاقی به دهیدرواپی آندروسترون (DHEA)	بهبودی در پریشانی روانی و علائم عاطفی
فلاحی و همکاران ۱۳۹۴ [۲۶]	ایران	نیمه تجربی	۲۰	دکتر شده	۱۰-۴	داستان گوئی	۱۰ کودک مبتلا به اوتیسم بلون دریافت مداخله	قصه درمانی محقق ساخته در ۱۲ جلسه به مدت ۳ هفته	مقیاس بندی درجه کودکی اوتیسم (GARS)	تأثیر مثبت در مهارت‌های ارتباطی و تعاملات اجتماعی کودکان مبتلا به اوتیسم
هوانگ و همکاران ۱۳۹۸ [۲۷]	چین	کارآزمایی بالینی	کل = ۳۴ اوتیسم = ۲۰ افرادمعمولی = ۱۴	دکتر شده	۶-۴	داستان گوئی	۱۴ کودک با رشد و تکامل طبیعی	انتخاب داستان‌هایی توسط شرکت کنندگان از مجموعه‌ای از تصاویر کارتونی بی کلمه تولید و سپس مقایسه گفتار و ژست‌های آن‌ها	آزمون زبان و ارتباط در نمایه آموزشی روانی، ویرایش سوم (PEP-3)	وجود اختلالاتی در ادغام اطلاعات معنایی متقابل در کودکان اوتیسم
میری و همکاران ۱۳۹۷ [۲۸]	ایران	کارآزمایی بالینی تصادفی شده	۲۰	مرد	۷-۴	داستان گوئی	۱۰ کودک مبتلا به اوتیسم بلون دریافت مداخله	آموزش درک و تولید گفتار طی ۳ ماه از طریق قصه گوئی	آزمون رشد زبان (ویراست سوم)	تأثیر مثبت قصه گوئی در افزایش مهارت‌های زبان گفتاری کودکان دارای اوتیسم
چو و همکاران ۱۳۹۵ [۲۹]	کره جنوبی	توصیفی مقطعی	کل = ۳۰ اوتیسم = ۱۵ افرادمعمولی = ۱۵	دکتر شده	۸-۷	داستان گوئی	۱۵ کودک با رشد و تکامل طبیعی	استفاده از یک داستان برای آزمایش توانایی تولید داستان گفتاری و نوشتاری	مقیاس درجه بندی اوتیسم کودکی، ابزارهای انسجام گفتاری	شرکت کنندگان اوتیسم نسبت به گروه افراد معمولی عملکرد کمتری در تکالیف گفتاری و نوشتاری نشان داد. گروه در صحبت کردن عملکرد بالاتری از خود نشان دادند

نویسنده سال چاپ	کشور	نوع مطالعه	حجم نمونه	جنسیت (سال)	نوع مداخله	گروه کنترل	گروه مداخله	ابزار سنجش	نتایج
فلوری و همکاران ۱۳۹۲ [۳۵]	ایالات متحده آمریکا	کارآزمایی بالینی	۳	مرد ۵-۳	دیابک خوانی	بدون کنترل	شرکت کنندگان ۵ کتاب خوانند که در آن بزرگسالان با پرسیدن سوالاتی از کودکان در حین خواندن کتاب تشویق می‌کنند تا فعالیت‌ها در فرآیند خواندن شرکت کنند.	محقق ساخته	افزایش میزان مشارکت کلامی کودکان و درگیری با مواد چاپی مدت‌زمان طولانی‌تر
لیان و همکاران ۱۴۰۰ [۳۶]	چین	تک گروه قبل و بعد مطالعه	۲۲	دگرزنده ۶-۴	کتاب‌درمانی	بدون کنترل	دو کتاب تصویری محقق ساخته «رنگین کمان» و «میوه ازدها» هر دو از رنگ‌ها به‌عنوان محتوای اصلی کتاب تصویری استفاده کردند و محتوای تصاویر ساخته شده با رنگ بزرگ و به‌عنوان تصویر کامل ارائه شد.	ردياب چشمی ۱۲۰ TobiiX Tobii Studio ۲/۴ برای تولید داده‌های ردیابی از چشم	رنگ‌ها تأثیر خاصی بر ادراک بصری کودکان اوتیسم دارند زمان دقت بصری کودکان اوتیسم را افزایش می‌دهند.
بین و همکاران ۱۳۹۸ [۳۷]	ایالات متحده آمریکا	کارآزمایی بالینی	اوتیسم=۲۲ اختلال زبانی=۲۳ افراد معمولی=۵۸	دگرزنده ۵-۳	کتاب‌درمانی	بدون کنترل	اجرای کلاس به‌صورت گروهی و سپس مراقبان در طول ۱ سال تحصیلی، هفته‌ای ۲ بار در خانه با فرزندشان به مطالعه پرداختند.	آزمون سوادآموزی پیش‌دبستانی ^۲ (TOPEL) و مقیاس رتبه‌بندی کتاب‌خوانی	جهت‌گیری کتاب‌خوانی نقش مهمی در رشد مهارت‌های سوادآموزی در کودکان طیف اوتیسم پیش‌دبستانی نسبت به کودکان دارای اختلال زبانی و کودکان دارای رشد طبیعی ایفا کرد.
ابراهام و همکاران ۱۳۹۸ [۳۸]	ایالات متحده آمریکا	توصیفی مقطعی	۸۲	مرد=۷۳ زن=۹	کتاب‌درمانی داستان‌گویی	بدون کنترل	ارائه داستان‌های اجتماعی توسط متخصصین و خواندن مشترک با بیمار	محقق ساخته	-استفاده از روش کتاب‌درمانی توسط متخصصین برای توسعه مهارت‌های اجتماعی و زندگی بیماران -تأثیر بیشتر داستان‌های اجتماعی
وسترولود و همکاران ۱۳۹۸ [۳۹]	استرالیا	توصیفی مقطعی	۴۷	مرد=۳۳ زن=۱۴	کتاب‌درمانی	بدون کنترل	۲ کتاب توسط والدین به فرزندانشان طیف اوتیسم خوانده شد. کتاب اول داستانی با ساختار روایی روشن، با جملات کوتاه و ساده و تصاویر رنگارنگ است. کتاب دوم یک متن تعاملی است با حیوانات بالا برنده و پاپ آپ با تصاویر روشن و رنگارنگ و متن تکراری.	پرسش‌نامه ارتباطات اجتماعی ^۵ (SCQ)، امتیاز توانایی یادگیری زودهنگام مقیاس‌های مولن (MSEL)، نمره استاندارد آزمون واژگان تصویری پی بادی ^۶ (PPVTSS)، مقیاس‌های رفتار تطبیقی و اینلند (VABS-II)، غربالگری سواد آگاهی واج‌شناختی برای پیش‌دبستانی PALS-PreK	والدین توانستند با استفاده از کتاب‌های داستانی ناآشنا، کودکان پیش‌دبستانی یک فعالیت کتاب‌خوانی مشترک درگیر کنند. این امر باعث تحریک زبان شفاهی و مهارت‌های سوادآموزی شد.
ویکز و همکاران ۱۳۹۸ [۴۰]	استرالیا	کارآزمایی بالینی تصادفی شده	۴۰	مرد=۳۳ زن=۷	کتاب‌درمانی	۲۹ کودک با رشد و تکامل طبیعی	از والدین خواسته شد «برای فرزندشان کتاب‌ها را بخوانند». تمام گفته‌های والدین و فرزند در طول جلسات کتاب‌خوانی مشترک ضبط شده و توسط دستیاران پژوهشی آموزش دیده وارد تحلیل نظام‌مند رونوشت‌های زبان شد.	مقیاس‌های رفتار تطبیقی و اینلند (VABS-II)، پرسش‌نامه ارتباطات اجتماعی-فرم مادام‌العمر (SCQ)، تست واژگان تصویری پی بادی - نسخه چهارم (PPVT-۴)، بهره هوشی غیر کلامی دو خرده‌مقیاس از مقیاس مولن یادگیری اولیه	تأثیر کتاب‌خوانی مشترک و رفتارهای مورد استفاده والدین در جنبه‌های توجه بصری و کلامی، کودکان پیش‌دبستانی طیف اوتیسم.

نویسنده سال چاپ	کشور	نوع مطالعه	حجم نمونه	جنسیت	سن (سال)	نوع مداخله	گروه کنترل	گروه مداخله	ابزار سنجش	نتایج
داگوستینو و همکاران ۱۳۹۷ [۴۱]	ایالات متحده آمریکا	کارآزمایی بالینی	۲	مرد	۴	کتابخوانی	بدون کنترل	کودکان به صورت مستقل به تصاویر نظر می دهند و این نظرات امتیازبندی می شود.	محقق ساخته	کودکان مبتلا به اوتیسم می توانند به طور مستقل تعاملات اجتماعی را در طول کتابخوانی مشترک آغاز کنند.
فلوری و همکاران ۱۳۹۶ [۴۲]	ایالات متحده آمریکا	توصیفی مقطعی	مراقبت کنندگان از افراد ASD=۳۷	مرد=۳۳ زن=۱۳	۳-۵/۹	کتابخوانی	بدون کنترل	مطالعه ۹ کتاب توسط مراقبان و فرزندانشان برای شناسایی عواملی که می توانند مشارکت کودکان در خواندن را ترویج یا مهار کنند.	برنامه مشاهده تشخیصی اوتیسم، ویرایش دوم (ADOS-2)، فهرست توسعه باتل ^۱ ، ویرایش دوم (BDI-2)، آزمون سوادآموزی پیش دبستانی پرسشنامه خواندن تعاملی بزرگسال و کودک ۲۰ (ACIRI).	در مقایسه با کودکان معمولی در حال رشد، در افراد مبتلا به اوتیسم سطوح پایین تری از درگیری منفعلانه و سطوح بالاتری از رفتار غیردرگیر را نشان دادند.
میندارک و همکاران ۱۳۹۶ [۴۳]	ایالات متحده آمریکا	یک گروه قبل و بعد از مداخله	۲	مرد	۳-۵	کتابخوانی	بدون کنترل	تأثیر یک ویژگی نرم افزار جدید متن پویا و خروجی گفتار، در طول تجربیات مشترک کتابخوانی دیجیتال بر یادگیری کلمات بیلبلی	آزمون واژگان تصویر پی بادی - نسخه سوم (PPVT-III)	وجود شروع موفقیت آمیز کلمات دیداری هدف در همه شرکت کنندگان
خاترنیچیترانو و همکاران ۱۳۹۶ [۴۴]	تایلند	یک گروه قبل و بعد از مداخله	۵	مرد	۶-۱۰	داستان اجتماعی گوئی	بدون کنترل	ایجاد مداخله داستان اجتماعی در ۲ فرم کتاب با ۵ داستان مختلف. مرحله چهارم تایم آزمایشی به مدت ۶ هفته، ۵ بار در هفته با مجموع ۳۰ بار	نمایه رتبه بندی مداخله ^۱ (IRP-15)	کمک به کاهش رفتار نامناسب
منظری و همکاران ۱۳۹۶ [۴۵]	ایران	نیمه تجربی	۱۶	دکترشناسه	۵-۱۷	داستان اجتماعی گوئی	کودکان مبتلا به اوتیسم بدون دریافت مداخله	هفته ای ۲ جلسه با مداخله داستان های اجتماعی از طریق آموزش مستقیم به مدت ۱۲ هفته	مقیاس بلوغ اجتماعی و اینلند (VSMS)	افزایش قابل توجه مهارت های حرکتی و ارتباطات کلامی
ویت و همکاران ۱۳۹۵ [۴۶]	ایالات متحده آمریکا	توصیفی مقطعی	۲	مرد	۵	داستان اجتماعی گوئی	بدون کنترل	داستان های اجتماعی معرفی شد و سپس ثبت رفتارهای اجتماعی دو دانش آموز اوتیسمی به مدت ۶ هفته	محقق ساخته	برخی از رفتارهای اجتماعی مثبت برای دانش آموزان افزایش و برخی از رفتارهای اجتماعی منفی کاهش یافت.
بالاکریشان و همکاران ۱۳۹۵ [۴۷]	ملازی	یک گروه قبل و بعد از مداخله	۴	مرد=۲ زن=۱	۵-۸	داستان اجتماعی گوئی	کنترل داخلی	در طول دوره پایه، آزمودنی مورد مشاهده قرار گرفت و داده ها در فرم مشاهده ثبت شد. در دوره مداخله، داستان اجتماعی فردی برای آزمودنی خوانده شد و داده ها نیز به مدت ۵ هفته در فرم مشاهده ثبت شد.	محقق ساخته	تأثیر مثبت در بهبود تعامل اجتماعی کودکان مبتلا به اوتیسم
گولیانی و همکاران ۱۳۹۴ [۴۸]	سوئیس	کارآزمایی بالینی	۱۰	مرد=۷ زن=۳	۷-۱۳	داستان گوئی	بدون کنترل	۶۲ جلسه به مدت ۲ سال (۱ بار در هفته) و در طول این مطالعه انجام ۲۰ ارزیابی مکرر	نمایه روانی آموزشی اصلاح شده (PEP-R)	بچه ها یاد گرفتند که از اعمال داستان تقلید کنند - کاهش مشکلات رفتاری کودک - افزایش توجه به صحنه داستان سرایی

نویسنده سال چاپ	کشور	نوع مطالعه	حجم نمونه	جنسیت (سال)	سن (سال)	نوع مداخله	گروه کنترل	گروه مداخله	ابزار سنجش	نتایج
موجنی و همکاران ۱۳۹۱ [۳۹]	ایالات متحده آمریکا	تک گروه قبل و بعد از مداخله	معلم=۳ دانش آموز=۴	مرد=۳ زن=۱	۶-۸	کتابخوانی	بدون کنترل	فعالیت‌های خواندن در تعامل و درک داستان: عملکرد دانش آموز در طول فعالیت‌های ۳ کتاب مختلفه تابلوهای پاسخ (با متن، نمادهای تصویری و اشیاء لمسی) با عملکرد در طول جلسات استاندارد خواندن مشترک مقایسه شد	آزمون واژگان تصویری بی بادی (PPVT) مقیاس عملکرد ین‌المللی لاینتر اصلاح‌شده	افزایش درک داستان و تعامل در طول خواندن مشترک تطبیق داده‌شده
بارنس و همکاران ۱۳۹۰ [۵۰]	تاکسیس	کارآزمایی بالینی (گروه‌ت کوچک)	کل=۵۶ اوتیسم=۲۸ افراد معمولی=۲۸	مرد=۲۸ زن=۲۸	۲-۴	داستان‌گویی	۲۸ کودک با رشد و تکامل طبیعی	تماشای هریک از ۴ کلیپ فیلم توسط شرکت‌کنندگان و سپس در مورد آنچه دیده بودند نوشتند و داستان را به زبان خودشان بازگو کردند	مقیاس‌های فرعی کلامی مقیاس هوش و کسلر ^{۱۱} (WASI)	افراد مبتلا به ASD صرف‌نظر از اینکه آیا این عنصر دارای محتوای ذهنی برای ارائه جزئیات محلی و جهانی در مورد هر عنصر است یا خیر مفرضانه هستند
استرویل و همکاران ۱۳۸۹ [۵۱]	ایالات متحده آمریکا	روش تحقیق ترکیبی	۶	مرد=۳ زن=۳	۱۰-۱۳	کتاب‌درمانی	بدون کنترل	برگزاری ۶ جلسه کتاب‌درمانی (طی ۳ مرحله) که در جلسات از کتابی که در مورد بحث‌های خواهر برادری بوده استفاده شده است. برای بار اول و قبل جلسه صفحاتی از کتاب را می‌خوانند و به سوالات جواب می‌داند در طول جلسات نیز شرکت‌کنندگان در مورد مطالبی که می‌خوانند با هم بحث می‌کردند. هر جلسه به‌جز جلسه اول ۱ ساعت طول می‌کشید	تست رتبه‌های امضاشده ویلکاکسون ^{۱۲}	-افزایش دانش خواهران و برادران -در مورد اوتیسم و تعامل آن‌ها با اعضای خانواده در طی این جلسات کتاب‌خوانی -افزایش صبر و حوصله فرزندان -با خواهر یا برادر مبتلا به اوتیسم خود -رضایت شرکت‌کنندگان نیز از جلسات مداخله
دلانو و همکاران ۱۳۸۷ [۵۲]	ایالات متحده آمریکا	کارآزمایی بالینی	۶	مرد	۶-۹	داستان اجتماعی گویی	۶ کودک با رشد و تکامل طبیعی	استفاده از داستان‌های اجتماعی بدون مداخلات مهارت‌های اجتماعی اضافی ممکن است در افزایش طول مدت مشارکت اجتماعی و فراوانی مهارت‌های خاص مؤثر باشد.	محقق‌ساخته	افزایش طول مدت مشارکت اجتماعی و فراوانی مهارت‌های اجتماعی خاص

نشریه پرستاری ایران

1. Vineland Social Maturity Scale
2. Autism Diagnostic Observation Schedule
3. Psychoeducational Profile
4. Test of Preschool Early Literacy
5. Social Communication Questionnaire
6. Mullen
7. Peabody Picture Vocabulary Test e Standard Scores
8. Battelle
9. Intervention Rating Profile
10. Psychoeducational profile revised
11. Wechsler Adult Intelligence Scale
12. Wilcoxon Signed Ranks (WSR)

جدول ۳. ارزیابی مطالعات منتخب بر اساس ابزار ارزیابی ترکیبی (MMAT).

مطالعات منتخب	آیا تصادفی سازی به درستی انجام شده است؟	آیا گروه‌ها در ابتدا قابل مقایسه هستند؟	آیا تمام داده‌های مربوط به نتایج وجود دارند؟	آیا ارزیاب‌های پیامد نسبت به مداخله ارائه شده کور هستند؟	آیا شرکت‌کنندگان به مداخله تعیین شده پایبند بودند؟
نصیری ۱۳۹۸ [۵]	Y	Y	Y	N	C
شعبانی ۱۳۹۸ [۱۲]	Y	Y	Y	N**	Y
فلاحی ۱۳۹۴ [۲۹]	Y	Y	Y	C	C
میری ۱۳۹۷ [۳۳]	Y*	Y	Y	C***	C
ویکر ۱۳۹۸ [۴۰]	Y	Y	Y	C	C
منظری ۱۳۹۶ [۴۵]	Y	Y	Y	N	C

مطالعات منتخب	آیا شرکت‌کنندگان نماینده جامعه هدف هستند؟	آیا اندازه‌گیری‌ها در رابطه با نتیجه و مداخله (یا مواجهه) مناسب هستند؟	آیا داده‌های مربوط به پیامد کامل هستند؟	آیا عوامل مخدوش‌گر در طراحی و تحلیل لحاظ شده است؟	در طول دوره مطالعه، آیا مداخله به صورت مورد نظر انجام می‌شود (یا مواجهه اتفاق می‌افتد)؟
کیم، ۱۳۹۶ [۸]	Y	Y	Y	Y	C
چونیکا، ۱۳۹۸ [۹]	Y	Y	Y	Y	C
اسکتون، ۱۳۹۲ [۲۴]	Y	Y	Y	Y	Y
کاشین، ۱۳۹۱ [۲۶]	Y	Y	Y	Y	C
هوانگ، ۱۳۹۸ [۳۱]	Y	Y	Y	Y	C
فلوری، ۱۳۹۲ [۳۵]	Y	Y	Y	Y	C
بین، ۱۳۹۸ [۳۷]	Y	Y	Y	Y	C
داگوستینو، ۱۳۹۷ [۴۱]	Y	Y	Y	C	C
میندارک، ۱۳۹۶ [۴۳]	Y	Y	Y	Y	Y
خاتریچیترانون، ۱۳۹۶ [۴۴]	Y	Y	Y	C	C
بالاکریشان، ۱۳۹۵ [۴۷]	Y	Y	Y	C	C
گولیان، ۱۳۹۴ [۴۸]	Y	Y	Y	C	Y
موچی، ۱۳۹۱ [۴۹]	Y	Y	Y	Y	C
بارنس، ۱۳۹۰ [۵۰]	Y	Y	Y	C	Y
دلانو، ۱۳۸۷ [۵۲]	Y	Y	Y	Y	Y

مطالعات منتخب	آیا راهبرد نمونه‌گیری برای پاسخگویی به سؤال تحقیق مرتبط است؟	آیا نمونه‌های نماینده جامعه هدف است؟	آیا اندازه‌گیری‌ها مناسب است؟	آیا خطر سوگیری عدم پاسخ کم است؟	آیا تحلیل آماری برای پاسخ به سؤال تحقیق مناسب است؟
بورسه، ۱۳۹۷ [۲۲]	Y	Y	Y	C	Y
چو، ۱۳۹۵ [۲۳]	Y	Y	Y	N	C
لیان، ۱۴۰۰ [۲۶]	Y	Y	Y	C	Y
ابراهام، ۱۳۹۸ [۲۸]	نتیجه ارزیابی کیفیت	Y	Y	C	Y
وسترووله، ۱۳۹۸ [۲۹]	معیارهای توصیفی کمی	Y	Y	C	Y
فلوری، ۱۳۹۶ [۴۲]	Y	Y	Y	Y	Y
ویت، ۱۳۹۵ [۴۶]	Y	Y	N	C	C

مطالعات منتخب	آیا دلیل کافی برای استفاده از طرح ترکیبی برای پرداختن به سؤال تحقیق وجود دارد؟	آیا مؤلفه‌های مختلف مطالعه به‌طور مؤثر برای پاسخ به سؤال تحقیق ادغام می‌شوند؟	آیا خروجی‌های ادغام مؤلفه‌های کمی و کیفی به اندازه کافی تفسیر می‌شوند؟	آیا واگرایی‌ها و ناسازگاری‌های بین نتایج کمی و کیفی به اندازه کافی پرداخته شده است؟	آیا اجزای مختلف مطالعه به معیارهای کیفی هر سنت از روش‌های استفاده پایبند هستند؟
دیلون، ۱۳۹۰ [۲۳]	نتیجه ارزیابی کیفیت	Y	Y	C	C
استرویل، ۱۳۹۸ [۵۱]	معیارهای روش‌های ترکیبی	Y	Y	Y	Y

مطالعات منتخب	آیا رویکرد کیفی برای پاسخ به سؤال مناسب است؟	آیا روش‌های جمع‌آوری داده‌های کیفی برای پاسخگویی به سؤال تحقیق کافی است؟	آیا یافته‌ها به اندازه کافی از داده‌ها استخراج شده‌اند؟	آیا تفسیر نتایج به اندازه کافی توسط داده‌ها اثبات شده است؟	آیا بین منابع داده‌های کیفی، جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و تفسیر انسجام وجود دارد؟
تی، ۱۳۹۴ [۶]	نتیجه ارزیابی کیفیت	Y	Y	Y	Y

Y: بله، N: نه، C: قابل گفتن نیست.

نشریه پرستاری ایران

ارزیابی کیفیت مطالعات

یافته‌ها

جست‌وجوی نظام‌مند حاضر به یافتن ۴۰۳ مطالعه مرتبط منجر شد. پس از حذف ۱۲۶ مطالعه تکراری، عناوین و چکیده سایر مطالعات بررسی شدند و در صورت نیاز متن کامل آن‌ها نیز بررسی شد. در طول فرآیند غربالگری، ۱۸۵ مطالعه معیارهای ورود به مطالعه را نداشتند. سپس فهرست جامع مطالعات مرتبط برای یافتن سایر مطالعات بررسی شد. در نهایت ۳۱ مطالعه واجد شرایط وارد مرور نظام‌مند حاضر شد. فرآیند جست‌وجو و انتخاب در فلوجارت مطالعه نشان داده شده است (تصویر شماره ۱). جزئیات مطالعات وارد شده نیز در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. از مجموع ۳۱ مطالعه، ۹ مطالعه کارآزمایی بالینی، ۲ مورد کارآزمایی بالینی تصادفی شده، ۴ مورد نیمه‌تجربی، ۷ مطالعه تک گروه قبل و بعد از مداخله، ۶ مطالعه توصیفی مقطعی، ۱ مورد مطالعه کیفی و ۲ مورد به‌صورت روش تحقیق ترکیبی بود. ارزیابی

ارزیابی کیفیت مطالعات با ابزار ارزیابی روش‌های ترکیبی^{۱۲} (MMAT) انجام شد. این ابزار برای ارزیابی مطالعات تجربی مختلف که در ۵ دسته شامل مطالعات کیفی، کارآزمایی بالینی تصادفی‌سازی‌شده، مطالعات غیرتصادفی، توصیفی کمی و مطالعات با روش‌های ترکیبی طبقه‌بندی می‌شوند، توسعه یافته است [۳۰]. این ابزار شامل ۵ مورد برای هر دسته است که هر کدام می‌توانند به‌صورت «بله»، «خیر» یا «نمی‌توانم» مشخص شوند. براساس سیستم امتیازدهی، نمره (۱) به بله و نمره (۰) به سایر پاسخ‌ها اختصاص می‌یابد. به‌عبارت‌دیگر، نمره کل شامل درصد پاسخ‌های مثبت خواهد بود. برای ارزیابی کیفی نمرات نهایی، نمرات بالای نصف (بیش از ۵۰ درصد) به‌عنوان کیفیت بالا در نظر گرفته شد (جدول شماره ۳).

12. Mixed Methods Appraisal Tool (MMAT)

حرکتی و ارتباطات کلامی، کاهش رفتار نامناسب، تأثیر مثبت در تعاملات اجتماعی، افزایش مشارکت اجتماعی و یافتن مهارت‌های اجتماعی خاص، افزایش برخی رفتارهای اجتماعی مثبت و کاهش رفتارهای اجتماعی منفی اشاره کرد [۳۱-۳۳].

روایت‌درمانی

روایت‌درمانی نوعی مشاوره است که افراد را از مشکلات خود جدا می‌داند. این امر به مراجعین این امکان را می‌دهد تا از مشکلات خود فاصله بگیرند و ببینند که واقعاً (این فاصله) بیش از اینکه به آن‌ها آسیب برساند، چگونه می‌تواند به آن‌ها کمک یا از آن‌ها محافظت کند. این رویکرد در کودکان مبتلا به اوتیسم به بهبودی در پریشانی روانی و علایم عاطفی منجر شده بود [۳۴].

شعرخوانی

مداخله به صورت آموزش شعر دارای وزن و آهنگ در قالب ۱۶ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای به صورت ۲ بار در هفته به افزایش فعالیت‌های اجتماعی و مهارت‌های نوشتاری و زبانی کودکان مبتلا به اوتیسم منجر شده بود [۲۶].

دیالوگ‌خوانی

داستان‌خوانی مشترک (شامل خواندن کتاب داستان با صدای بلند، خواندن کتاب داستان مکرر، درس مبتنی بر داستان و خواندن تعاملی) یک اصطلاح گسترده است که برای توصیف عمل بلندخوانی بزرگسالان برای کودکان استفاده می‌شود، در حالی که از طریق پرسیدن سؤال یا شرکت در بحث در مورد کتاب، فرد را به تعامل بیشتر سوق می‌دهد. دیالوگ‌خوانی روش خاصی از داستان‌خوانی مشترک است که در آن بزرگسالان برای تشویق کودکان به صحبت در حین کتاب‌خوانی، از سؤالات خاصی استفاده می‌کنند. در دیالوگ‌خوانی، بزرگسالان به طور غیرمستقیم اطلاعات بسیاری را از زبان شخصیت‌های داستان به کودکان مبتلا به اوتیسم یاد می‌دهند.

در مطالعه موردبررسی ما که به بررسی این شیوه پرداخته بود، مشخص شد این رویکرد می‌تواند به افزایش میزان مشارکت کلامی کودکان و درگیری طولانی‌مدت‌تر آنان منجر شود [۳۵].

بحث

این مطالعه به روش مرور نظام‌مند با هدف بررسی مداخلات مبتنی بر کتاب در افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم انجام شد. در این مطالعه منظور از مداخلات شامل کتاب‌درمانی، قصه‌گویی یا داستان‌سرایی و شعردرمانی است که هرکدام جداگانه بررسی شدند. برآیند مداخلات مبتنی بر کتاب در درمان اوتیسم گویای آن است که این قبیل مطالعات به بهبود مشکلات رفتاری، شناختی، مهارت‌های تفکر، توجه، توانایی‌های

کیفیت مطالعات شامل محاسبه درصد پاسخ‌های مثبت بود. مطالعاتی که نمرات بالای نصف (بیش از ۵۰ درصد) را دریافت کردند به عنوان مطالعات با کیفیت بالا در نظر گرفته شدند. افراد از سنین ۳ تا ۳۰ سال (شامل افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم یا معلمین و مراقبت‌کنندگان از آن‌ها) در این مطالعات شرکت کرده بودند. بیشترین حجم نمونه ۱۰۲ نفر بود و کمترین حجم نمونه شامل ۲ شرکت‌کننده بود. این مطالعات در ۱۰ منطقه مختلف جهان از جمله ایالات متحده آمریکا (۱۴ مقاله)، ایران (۵ مقاله)، انگلیس (۲ مقاله)، استرالیا (۳ مقاله)، سوئیس (۱ مقاله)، کره جنوبی (۱ مقاله)، چین (۲ مقاله)، مالزی (۱ مقاله)، تایلند (۱ مقاله) و ایتالیا (۱ مقاله) انجام شده است. از بین مطالعات تعداد ۸ مطالعه مربوط به مداخله کتاب‌درمانی، ۱ مطالعه مربوط به مداخله شعرخوانی، ۱۱ مطالعه مربوط به داستان‌گویی، ۲ مطالعه مربوط به کتاب‌خوانی، ۶ مطالعه مربوط به کتاب‌خوانی مشترک، ۱ مطالعه مربوط به داستان‌گویی با کتاب مصور، ۱ مطالعه مربوط به روایت‌درمانی و ۱ مطالعه مربوط به دیالوگ‌خوانی بود.

داستان‌گویی

داستان‌گویی به عنوان یک رویکرد درمانی کوتاه‌مدت، به طور گسترده برای بهبود مشکلات کودکان دارای اختلال طیف اوتیسم کاربرد دارد. کودکان در طی مطالعه داستان می‌توانند با هم‌سازسازی کردن و گذاشتن خود جای شخصیت داستانی مشکلات رفتاری خود را بهبود بخشند. بررسی مطالعات نشان داد کارکردهای داستان‌گویی در افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم به شرح زیر بود: بهبود تعاملات اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی، بهبود مهارت‌های گفتاری و مهارت‌های زبانی، وقوع بهبودهایی در درک مطلب و تعامل بهتر، افزایش تمرکز در اثر دقت به صحنه داستان، توسعه مهارت‌های اجتماعی [۸، ۹].

داستان‌گویی خود زیرشاخه‌هایی داشت؛ به عنوان مثال داستان مصور که در قالب تصاویر داستانی بیان می‌شود و مطالعه‌ای که در این حیطه انجام شده بود نشان داد این گونه داستان‌ها به بزرگسالان جوان می‌تواند به بیان نقاط قوت خود کمک کنند و نیز یک راهکار خلاقانه مؤثر برای ارتباط با بزرگسالان است. داستان‌گویی اجتماعی نیز یک شیوه دیگر از داستان‌گویی بود که در مطالعات بررسی شده بود [۲۲]. داستان اجتماعی نیز از دیگر رویکردهای این حیطه بود. داستان اجتماعی روایتی از رفتار کودک است که از زبان شخص اول یعنی خود کودک مبتلا به اوتیسم بیان می‌شود و شخصیت اصلی داستان (کودک مبتلا به اوتیسم) به صورت مونولوگ وارد وقایع می‌شود. داستان اجتماعی با این هدف نوشته می‌شود تا کودک اوتیستیک از طریق تکرار و حافظه بتواند هم‌سازسازی کند و او را برای وقایع مشابه احتمالی آماده کند. از کارکردهای این شیوه داستان‌گویی ویژه در مطالعات موردبررسی می‌توان به موارد افزایش قابل توجه مهارت‌های

نقاط قوت فرد و بهبود ارتباطات منجر شده است. در مطالعات دیگر تأثیر قصه بر ارتباط بیماران نجات‌یافته از سرطان با خانواده و دوستان بیان شده و از آن به‌عنوان پلی ارتباطی برای انتقال تجربیات سرطان با دیگران یاد شده است [۶۰].

از مطالعات دیگری که همسو با یافته‌های مطالعه حاضر است، مطالعه بیات و همکاران می‌باشد که قصه‌گویی سبب کاهش نشانه‌های اختلال بیش‌فعالی در دانش‌آموزان شده بود و از طریق برون‌ریزی افکار و اندیشه‌ها و افزایش آگاهی به بهبود کیفیت و کمیت ارتباطات مؤثر آن‌ها منجر شده بود. قصه‌گویی همچنین در افزایش رفتارهای مطلوب دانش‌آموزان تأثیرات معنی‌داری را نشان داده است [۶۱].

همچنین مطالعه دیگر نیز نشان می‌دهد که مداخلات مبتنی بر قصه‌درمانی قبل از عمل‌های جراحی کودکان، باعث آشنایی کودک با محیط می‌شود و نگرش کودک را نسبت به بیمارستان تغییر می‌دهد و در نهایت باعث کاهش ترس و اضطراب کودک می‌شود [۶۲]. در مطالعه دیگری که بر روی دانش‌آموزان دوره ابتدایی صورت گرفت، تأثیر مثبت قصه‌گویی بر روی عملکرد زبان و به‌خصوص تسلط بر خواندن گزارش شده است [۶۳]. مشابه همین مطالعه هدایتی و همکاران دریافتند که قصه‌گویی در بهبود مهارت‌های زبانی نیز مؤثر است [۶۴]. ارتقای درگیری در فرایند یادگیری و بهبود مهارت‌های خواندن در اثر قصه‌گویی در مطالعه‌ای که با همین هدف بر روی زبان‌آموزان انجام شده بود که مشابه یافته‌های مطالعه حاضر بر روی افراد مبتلا به اوتیسم است [۶۵].

همچنین قصه‌گویی در کودکان کلاس پنجم سبب پیشرفت مهارت‌های زبانی می‌شود و درگیری و مشغولیت در ارتباطات روزمره را افزایش می‌دهد و نیز مشارکت فعال در امر گوش دادن به داستان‌های دیگران، بیان مجدد آن را نیز تشویق می‌کند [۶۶]. نتایج مطالعه زینی و همکاران نشان می‌دهد که قصه‌درمانی باعث افزایش توجه و کاهش خطای املا دانش‌آموزان با اختلال نوشتاری شده است [۶۷] و در بهبود مهارت خواندن دانش‌آموزان کلاس سوم که اختلال در خواندن دارند مؤثر می‌باشد و باعث بهبود مهارت‌های خواندن و نوشتن و گفتاری شده است [۶۸].

همچنین طبق مطالعه نورسر و همکاران نشان داد احساس الهام از داستان‌های دیگران باعث امید می‌شود و از طریق ارتباط با احساسات و تجربیات در طول داستان، تجدید حس هویت به دست می‌آید و بدین طریق سبب ارتقای حس همکاری و تسهیل اصلاح خود شده و قدرت و اعتمادبه‌نفس بیشتری برای درگیری و مشغولیت در زندگی می‌دهد که باعث بهبود سلامت روان نیز می‌شود [۶۹]. از سوی دیگر قصه‌گویی به بهبود دانش و درک خطر دریافت‌شده از ایدز در کودکان مدرسه‌ای منجر شده بود [۷۰].

قصه‌گویی، توانایی‌های اجتماعی، مهارت‌های نوشتن و صحبت کردن، ارتباطات و تعاملات، مهارت‌های زبانی، گفتار و پریشانی روانی روانی منجر شده است.

کتاب‌درمانی بر پایه درمان روانشناختی است و یک روش مکمل جهت پیشگیری و درمان نیز می‌باشد و سبب ارتقاء رفتار افراد می‌شود [۵۳]. وقتی کودک کتابی را می‌خواند، همانندسازی را تجربه می‌کند و تجارب خود را با استفاده از فرآیندهای برون‌سازی تکمیل می‌کند و می‌تواند تنش‌های عاطفی را کاهش دهد [۵۴]. به‌علاوه کتاب‌درمانی را می‌توان به‌عنوان یک ماده آموزشی به عموم مردم توصیه کرد و از تعصب مردم نسبت به اختلال طیف اوتیسم کاست [۵۵]. به‌طور کلی طبق مطالعات انجام‌شده بر روی افراد مبتلا به اوتیسم، برآیند مداخلات کتاب‌درمانی نشان‌دهنده این امر است که کتاب‌درمانی سبب توسعه مهارت‌های اجتماعی، افزایش تعاملات، افزایش دانش در مورد اوتیسم، افزایش مشارکت کلامی، درک موضوع، درگیری (مشغولیت) در خواندن و یادگیری لغات هدف می‌شود.

در مطالعه‌ای همسو با نتایج مطالعه حاضر از رحیمی و همکاران از تأثیرات مثبت کتاب‌درمانی می‌توان به بهبود مهارت‌های اجتماعی به‌ویژه همکاری، قاطعیت و خویشتن‌داری در دانش‌آموزان اشاره کرد [۵۶]. در مطالعه بساری و همکاران نیز کتاب‌درمانی بر پیشرفت مهارت‌های اجتماعی و بیان اجتماعی دانشجویان به‌خصوص زنان تأثیر بسزایی نشان داد [۵۷]. طبق یافته‌های مطالعه حاضر کتاب‌درمانی در خواهران و برادران افراد مبتلا به اوتیسم سبب افزایش تعامل آن‌ها با خانواده و به‌عبارتی افزایش تعامل اجتماعی آن‌ها شده بود. مطالعه شریل و همکاران که بر روی دانشجویان حرفه سلامت انجام شده بود نیز همسو با مطالعه حاضر این اثر را تصدیق می‌کند؛ به‌گونه‌ای که با به‌کارگیری کتاب به‌عنوان یک وسیله برای آموزش ارتباط محبت‌آمیز و مؤثر با بیماران، همدلی و در نتیجه درک تفکرات بیمار افزایش می‌یابد و سبب غلبه بر شکاف بین بیمار و مراقب می‌شود و تعاملات این دو بهبود می‌یابد [۵۸]. اما مطالعه‌ای دیگر نشان داد کتاب‌درمانی برای کاهش علائم افسردگی در بزرگسالان مؤثر است، اما بر اضطراب کودکان تأثیرات معنی‌داری ندارد که مغایر با یافته‌های مطالعه حاضر می‌باشد [۵۳]. همچنین کتاب‌درمانی در کودکان کلاس پنجم با اختلالات احساسی و رفتاری به‌عنوان یک مداخله روی رفتار خشونت‌آمیز آن‌ها انجام شده است که این یافته‌ها حاکی از تأثیرات مثبت این مداخله بوده است [۵۹].

براساس یافته‌های پژوهش حاضر قصه‌گویی یا همان داستان‌سرایی در افراد مبتلا به اوتیسم تأثیرات مثبتی داشته است؛ به‌گونه‌ای که در مجموع به کاهش مشکلات رفتاری، افزایش درگیری و مشغولیت در وظایف، افزایش دقت و توجه، افزایش تعاملات اجتماعی، افزایش مهارت‌های زبانی-گفتاری، بهبود پریشانی روانی و علائم احساسی، کمک به شناسایی و بیان

مهارت و بهبود مشکلات شناختی، اجتماعی، رفتاری و کلامی آن‌ها در بیمارستان‌ها و مراکز مراقبت و تربیت بیماران استفاده شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مقاله مرور نظام‌مند می‌باشد که بر روی نمونه‌های انسانی و حیوانی انجام نشده است. براین اساس نیاز به کد اخلاق نبود و تمام قوانین اخلاق در پژوهش رعایت شده است.

حامی مالی

این پژوهش هیچ‌گونه کمک مالی از سازمانی‌های دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت‌نویسندگان

طراحی مطالعه و روش‌شناسی: فاطمه عبدی و فراز طیار ایروانلو؛ مرور بر متون و استخراج داده‌ها: هدیه ستوده، مهسا نوری و ناهید ناصری، تحلیل داده‌ها: فراز طیار ایروانلو، فاطمه‌السادات رهنمائی و فاطمه عبدی؛ نظارت و ویراستاری نهایی: فاطمه عبدی.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران از مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران، سپاسگزاری می‌کنند.

شعردرمانی نیز مانند دو مداخله کتاب‌درمانی و قصه‌درمانی تأثیرات مثبت و بسزایی بر عملکرد افراد مبتلا به اوتیسم دارد و یافته مطالعه حاضر بیانگر این است که آموزش شعرخوانی باعث افزایش فعالیت اجتماعی و مهارت‌های اجتماعی در کودکان مبتلا به اوتیسم می‌شود. به‌طور مشابه یافته مطالعه حجتی و همکاران بیان می‌کند که روش شعرخوانی بر افزایش عزت‌نفس کودکان پیش‌دبستانی و نوجوانان تأثیر مثبت دارد [۷۱]. در مطالعه گلیمور و همکاران شواهد نشان داد کارگاه‌های شعر می‌تواند سبب کاهش انزوا در افراد در مراقبت تسکینی شده و به بیان احساسات آن‌ها کمک کرده و به عبارت دیگر سبب تسهیل خودبیانگری و صداقت کردن احساسات و تجربیات شود و درواقع تعامل آن‌ها را افزایش دهد [۷۲]. همچنین در مطالعه دیگری که روی بیماران مبتلا به سرطان پستان صورت گرفت، شعردرمانی نوعی روان‌درمانی محسوب شده که بر امید و عملکرد کیفیت زندگی مؤثر بوده است [۷۳]. شعردرمانی سبب کاهش اختلالات اضطرابی و استرس پس از سانحه در بیماران دچار سکت قلبی شده است [۷۴].

در یافته‌های مقاله حاضر نیز مشخص شد فعالیت‌های اشتراکی خواندن در بین کودکان مبتلا به اوتیسم باعث درک داستان‌ها و تعاملات و درک مطلب این کودکان می‌شود. موافق با یافته‌های مطالعه حاضر، نتایج مطالعه‌های نشان داد جمع‌خوانی کتاب‌های داستان به‌صورت اشتراکی بین دانش‌آموزان دوره ابتدایی موجب افزایش تعامل و درک مطلب دانش‌آموزان می‌شود و به‌عنوان یک پیشنهاد برای معلمان مطرح شده است [۷۵].

در این مطالعه به منظور بررسی و درک بهتر، مداخلات به سه نوع کتاب‌درمانی، شعردرمانی و قصه‌گویی تقسیم شدند، اما درواقع جداسازی آن‌ها دشوار است؛ زیرا تأثیرات این مداخلات در بسیاری از موارد همپوشانی دارد. بنابراین اظهار نظر در مورد این که کدام مداخله ارجح‌تر از دیگری است کار ساده‌ای نیست.

نتیجه‌گیری

رویکردهای درمانی برای افراد مبتلا به اوتیسم متفاوت و باطیف گسترده است. باین حال استفاده از رویکردهای درمانی که بتوان با کمک آن‌ها به نتایج مطلوب در کمترین زمان ممکن دست یافت و هم اینکه در دسترس و مقرون‌به‌صرفه باشد اولویت دارد. درمان‌های مبتنی بر کتاب (داستان‌گویی، داستان‌گویی اجتماعی، روایت‌درمانی، شعردرمانی، داستان‌مصور و دیالوگ‌خوانی) می‌تواند کارکردهای مؤثر و وسیعی در بهبود اختلالات تعامل اجتماعی، مهارت‌های گفتاری و زبانی، افزایش تمرکز، توسعه مهارت‌های اجتماعی، بهبود درک مطلب، و مشارکت افراد مبتلا به اوتیسم ایفا کند. به‌دلیل آسان بودن و در دسترس بودن مداخلات مبتنی بر کتاب، بهتر است از این مداخلات با کمک معلمان، والدین و مراقبین کودکان مبتلا به طیف اوتیسم به منظور ارتقای عملکرد،

References

- [1] Illes A. Autism spectrum disorders. *Prim Care*. 2021; 48(3):461-73. [DOI:10.1016/j.pop.2021.04.003]
- [2] Zeidan J, Fombonne E, Scorah J, Ibrahim A, Durkin MS, Saxena S, et al. Global prevalence of autism: A systematic review update. *Autism Res*. 2022; 15(5):778-90. [DOI:10.1002/aur.2696]
- [3] Talantseva OI, Romanova RS, Shurdova EM, Dolgorukova TA, Sologub PS, Titova OS, et al. The global prevalence of autism spectrum disorder: A three-level meta-analysis. *Front Psychiatry*. 2023; 14:1071181. [DOI:10.3389/fpsy.2023.1071181]
- [4] Tayyar Iravanlou F, Soltani M, Alsadat Rahnamaei F, Abdi F, Ilkhani M. Non-pharmacological approaches on the improvement of sleep disturbances in patients with autism spectrum disorder (ASD). *Iran J Child Neurol*. 2021; 15(1):79-91. [DOI:10.22037/ijcn.v15i2.25539] [PMID]
- [5] Nasiri R, Mohammad Esmail E, Amiri G, Nasiri M. The study of storytelling effectiveness on social interaction of boys with autism spectrum disorder. *J Adv Med Biomed Res*. 2017; 25(109):100-8. [Link]
- [6] Teti M, Cheak-Zamora N, Lolli B, Maurer-Batjer A. Reframing autism: Young adults with autism share their strengths through photo-stories. *J Pediatr Nurs*. 2016; 31(6):619-29. [DOI:10.1016/j.pedn.2016.07.002]
- [7] Turner ND. Bibliotherapy and autism spectrum disorder: Making inclusion work. *Electron J Inclusive Educ*. 2013; 3(1):8-12. [Link]
- [8] Kim SY, Rispoli M, Lory C, Gregori E, Brodhead MT. The effects of a shared reading intervention on narrative story comprehension and task engagement of students with autism spectrum disorder. *J Autism Dev Disord*. 2018; 48:3608-22. [DOI:10.1007/s10803-018-3633-7]
- [9] Chojnicka I, Wawer A. Social language in autism spectrum disorder: A computational analysis of sentiment and linguistic abstraction. *Plos One*. 2020; 15(3):e0229985. [DOI:10.1371/journal.pone.0229985]
- [10] Moradi V, Sohrabi S, Rashki Ghaleno H, Haghani S. [Effect of emotion labeling-based training on behavioral disorders of children with autism spectrum disorder (Persian)]. *Iran J Nurs*. 2023; 36(144):398-411. [DOI:10.32598/ijn.36.144.3331]
- [11] Huili S, Xiaolin C, Guangsen G, Yu J, Yu L, Wenpei Z. Research on the design of somatosensory interactive games for autistic children based on art therapy. *Front Psychiatry*. 2023; 14:1207023. [DOI:10.3389/fpsy.2023.1207023]
- [12] Shabani Minaabad M. The effect of poetry therapy on the development of language and social skills in children with ASD. *Health Educ Health Promot*. 2020; 8(2):79-86. [Link]
- [13] Clabburn O, Knighting K, Jack BA, O'Brien MR. Continuing bonds with children and bereaved young people: A narrative review. *Omega J Death Dying*. 2021; 83(3):371-89. [DOI:10.1177/0030222819853195]
- [14] DeVries D, Sunden S. Bibliotherapy with children who have a sibling with a disability. *J Poet Ther*. 2019; 32(3):135-55. [DOI:10.1080/08893675.2019.1625147]
- [15] Bálint Á, Magyari J. The use of bibliotherapy in revealing and addressing the spiritual needs of cancer patients. *Religions*. 2020; 11(3):128-32. [DOI:10.3390/rel11030128]
- [16] Pettersson C. Another Way to Talk About Feeling Bad. Creative interactive bibliotherapy-a complement to treatment for women with mental illness after childbirth. *J Poet Ther*. 2022; 35(1):1-2. [DOI:10.1080/08893675.2021.2004369]
- [17] Wohl A, Kirschen GW. Reading the child within: How bibliotherapy can help the victim of child sexual abuse. *J Child Sex Abuse*. 2020; 29(4):490-8. [DOI:10.1080/10538712.2019.1630882]
- [18] Heryyanoor H, Muhsinin M, Rahmawati R, Patarru F, Secsaria Handini F, et al. Music therapy and bibliotherapy to reduce child anxiety when given intravenous therapy. 2019; 14(3):345-53. [DOI:10.20473/jn.v14i3.17182]
- [19] Sunden S. Storytelling and bibliotherapy: Tools and techniques for children receiving therapeutic intervention. *J Poet Ther*. 2023; 1-2. [DOI:10.1080/08893675.2023.2263653]
- [20] Astarani K, Richard SD. Bibliotherapy strategy: Experimental study to reduce hospitalization stress in pre-school children. *STRADA*. 2020; 9(2):917-25. [DOI:10.30994/sjik.v9i2.412]
- [21] Korkmaz Z. The effects of the bibliotherapy-based psycho-education program on the depression and happiness levels of teachers. *Res Lang Educ*. 2021; 1(2):100-10. [Link]
- [22] Boorse J, Cola M, Plate S, Yankowitz L, Pandey J, Schultz RT, et al. Linguistic markers of autism in girls: Evidence of a "blended phenotype" during storytelling. *Mol Autism*. 2019; 10:14. [DOI:10.1186/s13229-019-0268-2]
- [23] Dillon G, Underwood J. Computer mediated imaginative storytelling in children with autism. *Int J Human Comput Stud*. 2012; 70(2):169-78. [DOI:10.1016/j.ijhcs.2011.10.002]
- [24] Scatton D, Tingstrom DH, Wilczynski SM. Increasing appropriate social interactions of children with autism spectrum disorders using social stories™. *Focus Autism Other Dev Disabil*. 2006; 21(4):211-22. [DOI:10.1177/10883576060210040201]
- [25] McCall B, Shallcross L, Wilson M, Fuller C, Hayward A. Storytelling as a research tool and intervention around public health perceptions and behaviour: A protocol for a systematic narrative review. *BMJ Open*. 2019; 9(12):E030597. [DOI:10.1136/bmjopen-2019-030597]
- [26] Cashin A, Browne G, Bradbury J, Mulder A. The effectiveness of narrative therapy with young people with autism. *J Child Adolesc Psychiatr Nurs*. 2013; 26(1):32-41. [DOI:10.1111/jcap.12020]
- [27] Akhan LU, Gezgin Yazici H, Şahiner İV, Didin M, Öner S. The effect of poetry therapy on personal and social performance and self-esteem in patients with mental disorder. *J Poet Ther*. 2022; 35(3):198-209. [DOI:10.1080/08893675.2022.2104137]

- [28] Rezaei F, Biranvand M, Sepahvand F, Sahraei G. Effects of cognitive self-compassion with an emphasis on poetry therapy on the psychological well-being and symptoms of post-traumatic stress disorder in women. *Int J Psychol*. 2021; 15(2):271-91. [DOI:10.1001.1.20081251.2021.15.2.10.1]
- [29] Falahi V, Karimisani P. [The effectiveness of narrative therapy on improvement of communication and social Interaction of children with autism (Persian)]. *Res Psychol Appl*. 2016; 7(2): 81-104. [DOI:10.22059/japr.2016.58414]
- [30] Hong QN, Fàbregues S, Bartlett G, Boardman F, Cargo M, Dagenais P, et al. The mixed methods appraisal tool (MMAT) version 2018 for information professionals and researchers. *Educ Inf*. 2018; 34(4):285-91. [DOI:10.3233/EFI-180221]
- [31] Huang Y, Wong MKY, Lam WY, Cheng CH, So WC. Gestures in storytelling by preschool Chinese-speaking children with and without autism. *Front Psychol*. 2020; 11:573212. [DOI:10.3389/fpsyg.2020.573212]
- [32] Miri M, Sharifi S, Estaji A. [The Effect of storytelling on the spoken Language of Children with autism (mild to moderate spectrum) (Persian)]. *Zabanpazhuhi*. 2020; 12(34):109-29. [DOI:10.22051/jlr.2018.19548.1518]
- [33] Cho HJ, Lee HR, Cho HJ, Lee HR. Spoken and written story production ability of school-aged children with high-functioning autism spectrum disorders. *Commun Sci Disord*. 2017; 22(1):90-100. [DOI:10.12963/csd.17363]
- [34] Ghavibazou E, Hosseini S, Ale Ebrahim N. Narrative therapy, applications, and outcomes: A systematic review. *Prev Couns*. 2022; 2(4):1-10. [DOI:10.2139/ssrn.4119920]
- [35] Fleury VP, Miramontez SH, Hudson RF, Schwartz IS. Promoting active participation in book reading for preschoolers with autism spectrum disorder: A preliminary study. *Child Lang Teach Ther*. 2014; 30(3):273-88. [DOI:10.1177/0265659013514069]
- [36] Lian X, Hong WCH, Xu X, Kimberly KZ, Wang Z. The influence of picture book design on visual attention of children with autism: A pilot study. *Int J Dev Disabil*. 2023; 69(6):946-56. [DOI:10.1080/20473869.2022.2033590]
- [37] Bean AF, Perez BI, Dynia JM, Kaderavek JN, Justice LM. Book-reading engagement in children with autism and language impairment: Associations with emergent-literacy skills. *J Autism Dev Disord*. 2020; 50:1018-30. [DOI:10.1007/s10803-019-04306-4]
- [38] Abraham S, Owen-De Schryver J, VanderMolen J. Assessing the effectiveness and use of bibliotherapy implementation among children with autism by board-certified behavior analysts. *J Autism Dev Disord*. 2021; 51:2485-99. [DOI:10.1007/s10803-020-04727-6]
- [39] Westerveld MF, Paynter J, Wicks R. Shared book reading behaviors of parents and their verbal preschoolers on the autism spectrum. *J Autism Dev Disord*. 2020; 50(8):3005-17. [DOI:10.1007/s10803-020-04406-6]
- [40] Wicks R, Paynter J, Westerveld MF. Looking or talking: Visual attention and verbal engagement during shared book reading of preschool children on the autism spectrum. *Autism*. 2020; 24(6):1384-99. [DOI:10.1177/1362361319900594]
- [41] D'Agostino SR, Dueñas AD, Plavnick JB. Increasing social initiations during shared book reading: An intervention for preschoolers with autism spectrum disorder. *Top Early Child Spec Educ*. 2020; 39(4):213-25. [DOI:10.1177/0271121418816422]
- [42] Fleury VP, Hugh ML. Exploring engagement in shared reading activities between children with autism spectrum disorder and their caregivers. *J Autism Dev Disord*. 2018; 48(10):3596-607. [DOI:10.1007/s10803-018-3632-8]
- [43] Mandak K, Light J, McNaughton D. Digital books with dynamic text and speech output: Effects on sight word reading for preschoolers with autism spectrum disorder. *J Autism Dev Disord*. 2019; 49:1193-204. [DOI:10.1007/s10803-018-3817-1]
- [44] Khantreejitranon A. Using a social story intervention to decrease inappropriate behavior of preschool children with autism. *Kasetsart J Soc Sci*. 2018; 39(1):90-7. [DOI:10.1016/j.kjss.2017.12.019]
- [45] Manzari-Tavakoli F, Hosseini SE, Karimi L. The effect of social story telling on motor skills and verbal communication among the children and adolescents (5-17 years old) with severe autism spectrum disorder. *Report of Health Care*. 2018; 4(2):28-37. [Link]
- [46] Wright E. The effects of social stories on negative behaviors in social settings and situations [Master thesis]. Baltimore: Goucher College; 2017. [Link]
- [47] Balakrishnan S, Alias A. Usage of social stories in encouraging social interaction of children with autism spectrum disorder. *J ICSAR*. 2017; 1(2):91-7. [DOI:10.17977/um005v1i22017p091]
- [48] Giuliani F, Couchepin Marchetti B, El Korh P. Is Storytelling Therapy Useful for Children with Autism Spectrum Disorders and Severe Mental Retardation? *Adv Tech Biol Med*. 2016; 4(1):2-5. [DOI:10.4172/2379-1764.1000166]
- [49] Mucchetti CA. Adapted shared reading at school for minimally verbal students with autism. *Autism*. 2013; 17(3):358-72. [DOI:10.1177/1362361312470495]
- [50] Barnes JL, Baron-Cohen S. The big picture: Storytelling ability in adults with autism spectrum conditions. *J Autism Dev Disord*. 2012; 42:1557-65. [DOI:10.1007/s10803-011-1388-5]
- [51] Strobel D. Bibliotherapy: An intervention designed for siblings of children with autism [doctoral dissertations]. DeKalb: Northern Illinois University; 2011. [Link]
- [52] Delano M, Snell ME. The effects of social stories on the social engagement of children with autism. *J Posit Behav Interv*. 2006; 8(1):29-42. [DOI:10.1177/10983007060080010501]
- [53] Yuan S, Zhou X, Zhang Y, Zhang H, Pu J, Yang L, et al. Comparative efficacy and acceptability of bibliotherapy for depression and anxiety disorders in children and adolescents: A meta-analysis of randomized clinical trials. *Neuropsychiatr Dis Treat*. 2018; 2018:353-65. [DOI:10.2147/NDT.S152747]
- [54] Lamani TR, Sajjan SB, Natekar DS. Effectiveness of bibliotherapy in reducing the level of anxiety among hospitalized children in selected hospital at Bagalkot. *Int J Res Engin Sci Manag*. 2021; 4(3):153-6. [Link]

- [55] Yang L, Ye J, Zhu H, Tang Y, Li X. Development and evaluation of a family-child reading picture book on reducing autism spectrum disorder caregivers' psychological stress: A mixed method study. *Front Psychiatry*. 2024; 15:1390. [DOI:10.3389/fpsy.2024.1390430]
- [56] Rahimi M, Arayi M, Zare M. [The effectiveness of developmental bibliotherapy on students' social skills and behavioral problems (Persian)]. *Stud Learn Instr*. 2019; 11(1):146-62. [Link]
- [57] Başarı Ş, Latifoğlu G, Güneyli A. Influence of bibliotherapy education on the social-emotional skills for sustainable future. *Sustainability*. 2018; 10(12):4832. [DOI:10.3390/su10124832]
- [58] Sherrill WW, Lawson KN, Bednar HS. The act of listening well: Improving communication skills through bibliotherapy. *Health Commun*. 2020; 35(14):1837-40. [DOI:10.1080/10410236.2019.1663584]
- [59] Lubis FM, Ainun WO, Munizu M, Fathurohman A. Use of bibliotherapy as an effort to prevent negative student behavior. *J Konseling Pendidikan Islam*. 2023 19; 4(2):279-86. [DOI:10.32806/jkpi.v4i2.7]
- [60] Rizvic S, Okanovic V, Boskovic D. Digital storytelling. In: Li-rokapis F, Voulodimos A, Doulamis N, Doulamis A, editors. *Visual computing for cultural heritage*. Berlin: Springer; 2020. [DOI:10.1007/978-3-030-37191-3_18]
- [61] Bayat F, Rezaee AM, Behnam B. [Comparison of the effectiveness of play therapy and storytelling on the improvement of attention deficit/hyperactivity disorder symptoms in students (Persian)]. *Qom Univ Med Sci J*. 2018; 12(8):59-68. [DOI:10.29252/qums.12.8.59]
- [62] Sekhavatpour Z, Khanjani N, Reyhani T, Ghaffari S, Dastoorpoor M. The effect of storytelling on anxiety and behavioral disorders in children undergoing surgery: A randomized controlled trial. *Pediatr Health Med Ther*. 2019; 2019:61—8. [DOI:10.2147/PHMT.S201653]
- [63] Liu KP, Tai SJD, Liu CC. Enhancing language learning through creation: The effect of digital storytelling on student learning motivation and performance in a school English course. *Educ Tech Res Dev*. 2018; 66:913-35. [DOI:10.1007/s11423-018-9592-z]
- [64] Hidayati NN. Storytelling: One package learning in improving language skill and implanting character education on children. *Edukasi*. 2019; 7(2):192-211. [Link]
- [65] Nassim S. Digital storytelling: An active learning tool for improving students' language skills. *PUPIL*. 2018; 2(1):14-27. [DOI:10.20319/pjtel.2018.21.1427]
- [66] Elenein AA. The effect of utilizing digital storytelling on developing oral communication skills for 5th grade students at Rafah Primary Schools. *Int J Lang Lit Stud*. 2019; 1(1):30-45. [DOI:10.36892/ijlls.v1i1.24]
- [67] Zeini M, Balouchi Anaraki M, Rezai S, Molla Jafari A. [The effectiveness of storytelling therapy on decreasing spelling errors of students with spelling disorders (dictation disorders) (Persian)]. *Middle East J Disabil Stud*. 2016; 6:15-20. [Link]
- [68] Abuzaid H, Al Kayed M. The impact of using storyboards on Improving reading skills of third-grade students with reading disabilities in Jordanian context. *Int J Learn Teach Educ Res*. 2020; 19(1):172-87. [DOI:10.26803/ijlter.19.1.10]
- [69] Nurser KP, Rushworth I, Shakespeare T, Williams D. Personal storytelling in mental health recovery. *Ment Health Rev J*. 2018; 23(1):25-36. [DOI:10.1108/MHRJ-08-2017-0034]
- [70] Ezegbe B, Eseadi C, Ede MO, Igbo JN, Aneke A, Mezieobi D, et al. Efficacy of rational emotive digital storytelling intervention on knowledge and risk perception of HIV/AIDS among schoolchildren in Nigeria. *Medicine*. 2018; 97(47):e12910. [DOI:10.1097/MD.00000000000012910]
- [71] Izadi M, Hojjati H. [The effect of poetry reading on self-esteem of preschool children (Persian)]. *J Pediatr Nurs*. 2017; 4(1):51-8. [DOI:10.21859/jpen-04018]
- [72] Gilmour F, Riccobono R, Haraldsdottir E. The value of poetry therapy for people in palliative and end of life care. *Prog Palliat Care*. 2020; 28(1):6-13. [DOI:10.1080/09699260.2019.1684866]
- [73] Daboui P, Akbari ME, Khayamzadeh M, Moradi S, Nouri M, Rezaei M. Quality of life and hope assessment in women with breast cancer after poetry therapy as a psychotherapy method: A 6-month follow-up study. *Int J Cancer Manag*. 2020; 13(1).e96069. [DOI:10.5812/ijcm.96069]
- [74] Jahanpour F, Armoon B, Mozafari N, Motamed N, Poor DI, Mirzaee MS. The comparison of the effect of poetry therapy on anxiety and post-traumatic stress disorders in patients with myocardial infarction. *J Poet Ther*. 2019; 32(4):214-22. [DOI:10.1080/08893675.2019.1639884]
- [75] Golloher A. Adapted Shared Reading: A study of its effectiveness in inclusive preschool classrooms. *J Spec Educ Apprenticeship*. 2020; 9(2):2-16. [DOI:10.58729/2167-3454.1107]